

Discurs Acte d'inauguració de curs 2022-2023

Aula Magna 13.10.22

Benvinguts

Honorable Conseller Joaquim Nadal

Magnífic rector Sr. Quim Salvi

Alcaldessa de Girona, Sra Marta Madrenas

President de la Diputació de Girona, Sr. Miquel Noguer

Professors, professores, membres del PAS, estudiantat

Cada vegada que entro en aquest paranimf no puc deixar de mirar enlaire i resseguir les traces del pis que els militars varen construir dins l'antiga església de convent dels frares predicadors, per convertir-la en caserna.

La cultura, el coneixement, ocupa el lloc per on abans campaven els senyors de la guerra. La presència dels militars, dins la societat europea moderna és minsa, però amb un enorme poder i pressupost. Europa ha entrat de ple en una guerra, recolzant Ucraïna davant la invasió russa. Hi ha entrat enviant diners i armament i logística des de la OTAN.

Des de la UdG s'han promogut diversos debats per explicar la invasió, la qual ha provocat diferents crisis: alimentària, per la dependència de molts països africans del cereal d'Ucraïna; energètica, per la dependència europea del gas i el petroli rus; humanitària, per la sortida del país de milers de persones refugiades en algun lloc d'Europa i també a Catalunya i a Girona.

La Universitat ha de liderar aquets debat en la societat gironina de **forma permanent, fins que s'acabi el conflicte i no només a les aules, sinó també obert a tota la ciutadania.**

El debat, de quina Catalunya volem, de quina Europa volem, ha de ser present en aquesta Universitat i en tota la societat gironina.

Al cap i a la fi, el deure de la Universitat és formar ciutadans responsables i lliures, i això passa per ser ciutadans informats.

Iniciem un nou curs acadèmic, amb nous alumnes i noves il·lusions. Aquest curs es vol focalitzar en la sostenibilitat, una paraula que ha esdevingut popular des de la posada en marxa dels acords de Kioto per fer front al canvi climàtic.

En els darrers 50 anys, des de l'expansió del sector petroquímic i del plàstic que aquest país, ambientalment parlant, se'n ha anat pel pedregar.

Les paraules Territori i Sostenibilitat han esdevingut una crossa del llenguatge. Per ser precisos hem de baixar al detall, parlar de comarques, de la xarxa de pobles i ciutats i de la gent que hi habita i parlar de sostenibilitat econòmica sinó de sostenibilitat ambiental

L'elevat preu de l'energia està fent possible inversions, que fins ara no eren prou rendibles, ja que, com sempre, només es mira el cost en diner i però no la millora del benestar col·lectiu, com seria una menor dependència de les energies fòssils, un estalvi en importacions i una reducció d'emissions de CO₂.

Avui, a comarques, a totes les empreses i institucions hi ha algun pla d'estalvi energètic i de reducció de l'ús del plàstic.

S'estan implementant centrals de biomassa, algunes d'elles són ja model d'economia circular, com les de Nestlé, Francisco Oller i Trefinos, que produeixen energia a partir del residu de la seva producció i d'altres, com la d'Hinojosa, que utilitza estelles de les Gavarres. Amb les plantes industrials actuals i les petites municipals que promou la Diputació de Girona per generar aigua calenta, cobrim un 25% del potencial gironí. De retruc, l'ús de la fusta, com un recurs energètic, permet reduir la massa forestal i la càrrega de foc dels nostres boscos.

A Osona i l'Empordà, hi ha un gran interès per desenvolupar el biometà a partir de la fermentació de les dejeccions ramaderes, dels residus carnis i també de les depuradores. Tècnicament provades, l'extensió de les centrals de biogàs es cosa de dies, amb el que això pot significar com externalitat positiva: l'eliminació dels purins i de retruc, la potabilització dels aqüífers.

En altres energies renovables, encara anem més enrere. A les comarques gironines no tenim ni un molí eòlic i els que es proposen, el parc Tramuntana i els molins de l'Albera estan qüestionats.

Només ens hem d'enfilar a la muralla per veure quin és el grau d'implementació de les plaques fotovoltaïques a la ciutat de Girona i a la mateixa Universitat. Cert que hi ha múltiples projectes, que també la Generalitat de Catalunya proposa que tots els edificis públics, sobretot els escolars, tinguin plaques a les teulades i també és cert que en els polígons industrials s'avança a tota velocitat.

Probablement d'aquí a un any la foto serà una altra, però a dia d'avui, és decebedora.

Ras i curt, en temes energètics, a les comarques gironines, hi ha molt camí per fer.

Es duen a terme processos de reciclatge, el porta a porta en municipis petits, reciclem prou bé el vidre, l'alumini, el paper i la matèria orgànica, però el gruix de la recollida selectiva, els envasos de plàstic, el reciclatge aquí és simbòlic, tot i la propaganda d'Ecoembes.

S'han eliminat les bosses d'un sol ús, però s'ha deixat les bosses de petit format de polipropilè que campen pels camps i boscos, fruit de la deixadesa incívica. L'ús del plàstic és omnipresent en tots els productes alimentaris, de difícil reciclatge degut a la seva composició. Amb la pandèmia, es va tornar a utilitzar profusament el plàstic, com a garantia sanitària, tornant a solucions antigues.

Encara està permès el porexpan (poliestirè expandit), present en totes les caixes dels aparells d'electrònica que comprem.

Després del temporal Glòria, de gener de 2020, centenars de voluntaris varen recollir les deixalles vora les lleres del riu. Aigües avall de l'EDAR de Campdorà, al Congost de Sant Julià de Ramis, els arbres estaven colgats de tovallolletes higièniques procedents de l'àrea urbana de Girona, ja que la depuradora no va absorbir la gran avinguda d'aigua.

Els voluntaris varen trigar setmanes a netejar-ho. Si, com demanen els responsables del Campus de l'Aigua, existís la xarxa separativa d'aigües residuals urbanes, la capacitat de depuració de les EDAR seria més gran i, a més, l'aigua depurada provinent de la recollida pluvial es podria utilitzar per usos agrícoles i de jardineria.

Ai las, la xarxa separativa d'aigües, ni hi és, ni se l'espera.

En el camp legal, cal una reglamentació més dràstica, que prohibeixi les tovallolletes no cel·lulòsiques, les bosses de plàstic de petit format, així com el porexpan.

Ens consta que hi ha, tant a la Universitat com a les institucions, plans estratègics per millores sostenibles. No n'hi ha prou en comprar energia 100% verda que és, al cap i a la fi, una mena de *greenwashing*. Cal que la produïm tot aprofitant les nostres teulades, cal que avaluem tots els processos i usos per reduir-ne el consum, amb sensors de llum i calor, que reduïm l'ús del plàstic, que aprofitem l'aigua, amb recirculació i recollida de la de les teulades; que allarguem el màxim la durada de qualsevol aparell tot buscant una segona vida dins l'economia circular. Ens hem de preguntar quin punt dels 17 Objectius de desenvolupament sostenible i de l'agenda 2030 no complim.

La Universitat pot liderar aquest relat, ja que en totes les disciplines que s'imparteixen en les facultats, la sostenibilitat hi és ben present. Des de les àrees tècniques, d'enginyeria i construcció, les d'economia, les de ciències i mediambient, comunicació, dret, turisme, educació, humanitats. Fins i tot Medicina i Infermeria, tan focalitzats en la salut de les persones, saben que la salut millora si ho fa la mobilitat i l'alimentació, amb productes ecològics i de proximitat.

El Professor d'Ecologia i conservació de la natura Josep H.Reichholf de la Universitat Tècnica de Munich va dir que **No podem esperar que els polítics liderin els canvis, ha de ser la ciutadania**. Encara que tots sabem que si ho fem, fem política.

Ha estat una maleïda guerra qui ens posat davant del mirall, amb un ús inadequat d'energies fòssils, tan barates que no permetien la introducció d'energies renovables. No només ens hem de lamentar del cost, sinó que ens hem d'arremangar.

Des de la Universitat, des de les Càtedres, els Campus, des dels centres de recerca, podem portar la iniciativa en tot el camp mediambiental, aportant idees i solucions pel benestar de la gent.

Ara bé, la Universitat de Girona ha de predicar amb l'exemple.

Bon inici de curs 2022-23

Assumpció Vila